

ՏՆՏԵՄԱՍԿԱՆ

Այլ մանրամասներ 300 խոցոր հարկասուների գանկից

Այս օրվա 9 ամիսների առաջին 300 խոցոր հարկասուների գանկի առաջին հորիզոնականներում գանկող ընկերությունների և հասարակությանը հայտնի օլիգարխների ընկերությունների հարկային վճարումների անդադարը են մեր նախորդ հրատարակման մեջ («Ազգ», 25 հոկտեմբերի, 2008): Ինչպես եւ խոստացել էին այդ հրատարակման մեջ, այժմ ներկայացնենք գանկում սեղ գտած մյուս խոցոր հարկասուների վճարած հարկերի և ծավալած գործունեության մանրամասներ:

Վերջին մեկ-երկու տարի խոցոր հարկասուների գանկում էադուստրիալ ձևեր են սկսել գրավել ավտոմեքենաների ներկրման գրավող ընկերությունները: Ինչպես, ի դեմ, անուղղակի վկայություն է Հայաստանում բնակչության բարեկեցության բարձրացման, ինչպես նաեւ այս կամ այն մակնիշի ավտոմեքենաների առավել մեծ շահանջարկի:

Ավտոմեքենաներ ներմուծող ընկերություններից առջեւում «Տոյոտա Երևան» է, որը զբաղեցնում է 17-րդ տեղը եւ վճարել է 2.2 մլրդ դրամ (նախորդ տարվա 36-րդ տեղի եւ 1 մլրդ դրամի փոխարեն): Այնուհետեւ «Սուրանը» 21-րդ տեղի եւ 1.9 մլրդ դրամ (2007-ի 9 ամիսների 31-րդ տեղի եւ 1.1 մլրդ դրամի փոխարեն): «Վարկունավստ» 31-րդ տեղի է 1.5 մլրդ դրամ վճարած հարկերով, որը շուրջ 200 մլրդ դրամով ավելի է անցյալ տարվա ցուցանիշից: Առաջին 300 խոցորների գանկում են նաեւ «Մազա ինվեստ», «Գլոբալ մոթոր», «Արմենիա-լադան», «Եվրոպակաբեյ», «Արարատ մոթոր», «Ֆորան», «Ավանգարդ մոթոր», «Եվրոմոթոր»:

Սննդամթերքի խոցոր ներմուծողները, չնայած ներքին ուժեղացող ունեցած լուրջ հարկային ներկայությամբ, շատ քիչ են համեմատում 300 խոցորների գանկում:

զբաղեցնել 300 խոցորների գանկում: Բրիժն Երևան «Սոկոլոս» 63-րդ տեղում է 965 մլրդ դրամ ցուցանիշով եւ 30 մլրդ դրամ շահույթ հարկով: Չմայան մոտ 150 մլրդ շահույթ ունենալու, այս ընկերությունը խիստ խորհրդավոր ձեռքով լուծարել է: «Վալեսան» 48-րդ տեղում է 1.1 մլրդ դրամով, «Սոկոլոս» 53-րդն է 1 մլրդ դրամից ավելի վճարելով, «Մանան գրեյն» 57-րդն է՝ ավելի քան 1 մլրդ դրամ վճարած հարկերով, «Դեմոկրատ-Ս»-ն զբաղեցնում է 73-րդ տեղը եւ վճարել է 798 մլրդ դրամ, «Արմեյրոն» 79-րդն է՝ 697 մլրդ դրամով, «Սլավ գրուդ» 108-րդը՝ 500 մլրդ դրամով, «Մառնիկը» 195-րդն է՝ 277 մլրդ դրամով: Այս ընկերություններն այսօր, կարգ, ձեռք, արդարավեցիք եւ առաջին անհրաժեշտության այլ աղբյուրների խոցոր ներմուծողներ են: Նրանք բոլորն էլ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ ավելի քան հարկեր են վճարել, բայց լուրջ չէ մոռանալ, որ այս տարին բարձր գնաճի տարի էր եւ ավելի քան դրա, քան թե սկզբի նվազման լուրջ ազդեցություններն ավելացել էին: Միաժամանակ, որոշ խոցոր ներմուծողներ, օրինակ՝ «Դոս Ինստրումենտ» եւ «Մակրո Երևանը» ընդհանուրապես բացակայում են այս գանկից:

Էլեկտրոնային աղբյուրների խոցորներում ներմուծողներ են իրացնողներ «Արայն» ու «Չիգագան» ունեն հետեւյալ դիրքերը՝ «Արայն» 56-րդ տեղում է 1 մլրդ դրամով, «Չիգագան» 64-րդը 963 մլրդ դրամով: Երկուսն էլ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ ավելացրել են հարկային մուտքերը, բայց միեւնույն ժամանակ, անգամ մեծանալով ունեցող ընկերությունների վաճառահանձնում եզակի փաստ է հսկիչ-դրամարկային կտրուկ չհամարելով, այսինքն՝ սկզբնական ժամանակահատվածում:

խոցոր հարկասուների գանկից բացակայում են բոլոր խոցոր սուբյեկտները, որոնք իրենց գանկերն ունեն Երևանի մի քանի վայրերում՝ «Սաս», «Վաս», «Սթար», «Երևան սիթի», «Հայր եւ որդի Երեւաններ» եւ այլն:

Տոնավաճառներից լավագույն ցուցանիշն ունի «Հայրապետյան եղբայրներ Հայաստան առևտրի ընկերություն» 85-րդ տեղի եւ 607 մլրդ դրամ: Այն կտրուկ բարձրացել է այս գանկում նախորդ տարվա 298-րդ տեղի եւ վճարած 135 մլրդ դրամի փոխարեն: Մալթայի սոնավաճառը՝ «Ռաֆայել»

Սննդամթերքի առավել հայտնի սեղական արտադրողներից նույնպես էջեր են 300 խոցորների գանկում: Փաստորեն, բացի «Գրանդ Բենդից», 300 խոցոր հարկասուների գանկում են «Աւսարակ կաթը» 107-րդ տեղի եւ 512 մլրդ դրամ, «Սուրբ» 158-րդ տեղի եւ 344 մլրդ դրամ, Ավանի աղի կոմբինատը 167-րդ տեղի եւ 327 մլրդ դրամ, «Արախ» թռչնաֆաբրիկան՝ 199-րդ տեղի եւ 269 մլրդ դրամ, Լուսակերտի թռչնաֆաբրիկան 209-րդ տեղի եւ 254 մլրդ դրամ, Արսաւաշի լոգիստիկայի գործարանը 244-րդ տեղի եւ 220 մլրդ դրամ:

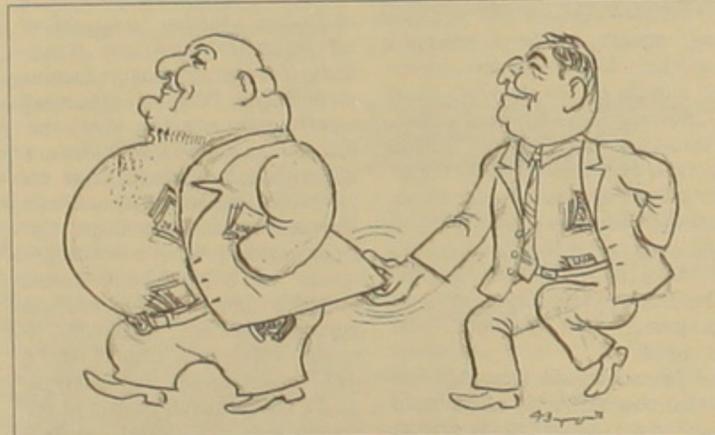
թյունները, թեւ, դառնելով Հայաստանում շահաբերության ծավալներից, լուրջ էր ակնկալել, որ նրանք քան ավելի բարձր դիրքեր զբաղեցրած եւ մեծ վճարումներ լուրջ էր կատարած լինելին:

Շարունակվում են խոցոր հարկասուների գանկում սեղ գտնվող արտադրողները, որոնք հակասում են որեւէ տրամաբանության: Օրինակ՝ «Լեռնամետալուրգիայի ինստիտուտ» «Արմավիային» գրեթե համարժեք ընդամենը 50 մլրդ դրամով լուրջապես հարկեր է վճարել եւ ավելի քան, քան տոնավաճառներից լավագույն ցուցանիշն ունեցող «Հայրապետյան եղբայրներ Հայաստան առևտրի ընկերություն» եւ մյուս բոլոր տոնավաճառները: Մեկ այլ՝ «Հրազդան» տոնավաճառից, ինչպես նաեւ «Միկա-գեմսթոն», «Վալես-սիա» հյուրանոցից, որի մեջ է ընդգրկված նաեւ «Ջրաբարձը», ավելի քան հարկեր է վճարել Երևանի լուրջապես համալսարանը: Կամ Խ. Արվանի անվան լուրջապես մանկավարժական համալսարանը շուրջ 15 մլրդ դրամով առաջ է անցել Լուսակերտի թռչնաֆաբրիկայի վճարած հարկերից:

Ի դեպ, հյուրանոցներից 300 խոցորների գանկում ներկա են միայն «Արմենիան» եւ «Երևանը»: «Աճի լուրջապես», «Արարատ», «Կոնգրեստ», «Գոլդեն փայտեղ» եւ ուրիշները բացակայում են:

Ավելացնենք, որ 300 խոցոր հարկասուների գանկում կոնկրետ ընկերությունների անունները նշելով, չենք կարող մոռնալ, թե չնվազանց են առավել եւս գանկից բացակայողներն ավելի լուրջապես հարկասուներ են: Ավելի քան ընդհանուրապես, բայց միանշանակ է, որ խոցոր հարկասուների հարկային վճարումները եւ սկզբնական ժամանակահատվածում սովորաբար ավելի նվազանց են եւ առարկայական:

ԱՐԱ ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ

Տարբեր ընկերությունն այս անգամ 126-րդն է՝ 443 մլրդ դրամ ցուցանիշով: «Հրազդան մարգարիտային» տոնավաճառը 149-րդն է, վճարելով 379 մլրդ դրամ, «Նարեկ» (կ/բ «Այրարատ») տոնավաճառը 245-րդն է՝ 219 մլրդ դրամով: Հիշատակվածները փոքր չափով են ավելացրել իրենց վճարած գումարային մեծությունները, իսկ մյուս տոնավաճառներն ընդհանուրապես բացակայում են: Ընդհանուր առմամբ, տոնավաճառներից ստացված հարկային մուտքերը արտունակում են ավելի քան անհամաչափ լինել այդ վայրերում իրականացվող առևտրաօրհանությանը:

Նրանց վճարած հարկերը նույնպես զգալիորեն չեն ավելացել, իսկ մի քանի հայտնի այլ ընկերություններ էլ՝ «Թամարան», «Դոստր Մարիանան», «Գեղարդը», «Աթենա», «Բարի սամարահին», «Դարույնը», «Մավա իմպուլս» եւ ուրիշներ դուրս են մնացել 300-ի գանկից:

Վճարած հարկային գումարներով ավելի լավ դիրքեր ունեն խմիչների, հասկապետ ոգիներից, ինչպես նաեւ զովագուցիչ ջրերի եւ հյութերի արտադրողները զբաղվող ընկերությունները: Այս գանկում ավելացել են նաեւ շահաբերական ընկերու-

Տեսաֆրակային զարգացումներ ՀՀ-ում եզրից հարկերի հասիկի արտադրության շուկայում

Աշխատակցից «արիժնիկ» սարքերը, պարզվում է, մեր օրերում սկսված ինքնաշարժի հարց է

«Ազգ»-ի օգոստոսի 21-ի համարում տղազրել էին ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարի խորհրդակցական զեղանակի Զեյնուլաբյանի «ՀՀ կառավարության լրջագույն անելիքը գյուղատնտեսում» հոդվածը, ուր հեղինակը խոսում է ՀՀ գյուղատնտեսության զարգացման հարցերի մասին: Օգոստոսի 22-ին նա հրավիրվել է նախարարական անձնակազմի կառավարման բաժնի եւ ստացել օգոստոսի 19-ի նշանակված աշխատակցից ազատման իր գրույկը: Ինչու՞ն են ներկայացնում են Գ. Զեյնուլաբյանի մեկնաբանությունը, միաժամանակ լուրջապես ակնարկում հայտնվելով տղազրելու նաեւ նախարարության լուրջապես:

դարձել են ոլորտում ընթացող զարգացումներին, գտնվելով, որ գյուղատնտեսական գործունեության հիմնական նպատակը անասնաբուծության ոլորտին անհրաժեշտ լավագույն կերակրանքների բավարարումն է: Այս մտեցումն արժանացել է խնդրով մտահոգ մի քանի գիտնականների ու կերտարտության կազմակերպիչների դրական գնահատականին: Պակաս կարելու չէ համարում նաեւ այն փաստի հիշեցումը, որ հետազոտության նպատակով Գ. Զեյնուլաբյանի օգոստոսի 22-ին հրավիրվել է նախարարական անձնակազմի կառավարման բաժնի եւ ստացել օգոստոսի 19-ի նշանակված աշխատակցից ազատման իր գրույկը: Ինչու՞ն են ներկայացնում են Գ. Զեյնուլաբյանի մեկնաբանությունը, միաժամանակ լուրջապես ակնարկում հայտնվելով տղազրելու նաեւ նախարարության լուրջապես:

մաներ կեսեղծվեն դրանք արտադրել 33 340 հազար գյուղացիական տնտեսություններում, որոնք սեփականում են հողին հանձնվածներ: Այս մեակարկային հասիկի արտադրության հետագա ավելացումները կնշանակեն հայրենական բուսական յուղի, բենզինի փոխարինող էթանոլային արտադրությունների, այլ ոլորտների ծավալմանն ու աշխարհագրորդների, ինչպիսի գործընթացներ արդեն սասնամյակներ շարունակված ընթացում են զարգացման ուղիով արդյունաբերության հասանքով:

2008 թվականի հունիսի 2-ին ՀՀ գյուղատնտեսության փոփոխությունից հետո հեղինակած երկու գրույկները՝ «Եզրից հարկեր» 1.000.000 տոննա հասիկի արտադրություն Հայաստանում» եւ «Եզրից հարկեր» 1.000.000 տոննա հասիկի արտադրություն Հայաստանում. ինչու՞ն են ներկայացրել են նրանց նախարարին, ակնկալելով իր կարծիքը: Երկամսյա անուշաբույրից հետո, օգոստոսի 5-ին դիրքերից ՀՀ վարչապետ Ս. Սարգսյանին, խնդրելով գրույկներում արձարված հարցերին ՀՀ կառավարության գնահատականը: Արձագանքը քան արագ ստացվեց. նույն օրն էլ երբ կանչվեցին ՀՀ գյուղատնտեսության կարգերի բաժնի հետեւյալ առաջարկով. դիմում գրել ազատման մասին: Բայց քանի որ սեփական դիմումով ազատվելու լուրջապես իմ հետագա փայլեր ինչ-որ տեղ անհամաբանական կդառնային, որոնք երբեք չափանց-

նիկ» սարքեր, իմա՞ օգոստոսի 21-ին տղազրածս հոդվածից 3 օր առաջ աշխատանքից ազատվելով: Թե ի՞նչ խնդրանքն ուր աշխատանք կապցվեց այս ուղուց, կարելու չէ համարում:

ժամանակը ցույց կտա, թե ՀՀ տնտեսությունում ճիշդ իրավիճակում եզրից հարկերի հասիկի արտադրությանը, թե այլոց բանջարաբուսական կցորդը դառնալով կայանապարհի Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական կայացումը: Որ հայոց արեւաեղ ու բարեբեր հողը կարողանալու ու առկույսի, լույսի ու ծխախոտի մեկնաբան նպատակով գերազանցողները ոչ երբ, ոչ այսօր եւ առավել եւս վաղը ակնկալվող զարգացում չի երախտակորի, ակնհայտ է մեկնաբանի: Հայաստանի ղեկավարները լուրջապես են հանրությանը ներկայացնել իրենց մտեցումներն ու փաստարկները, առավել եւս՝ քան 33 կառավարությունը:

Տարբեր երկրներում եզրից հարկերի հասիկի զարգացման հիմք է դարձել, մեր լուրջապես կորսվելի սարքերի համար թե ով լուրջապես կտա, թե եւս միայն Աստուծան է հայտնի: Թեւ, ինչպես նշել են գրույկներից մեկում. «1.000.000 տոննա եզրից հարկերի հասիկի արտադրությունը հայերիս կողմից իրատեսակում է, անգամ անեն ակնթարթ մեկ լուրջապես հասիկի արտադրության լուրջապես»:

ԳԵՂԱՄ ԲԱՅԻՐՈՅԱՆ

Արդի հայ մանկագրության վարպետը

Սուրեն Մուրադյանի երկու նոր գրքերը

Հայ ժամանակակից մանկագրության մեջ Սուրեն Մուրադյանը դասականության վարպետության է հասել: Նա ֆուրաբան քանակաբանությունների, մանկական ու երգի-ծափերի 80 գրքերի հեղինակ է: Իր էությունը դարձրելով, անմիջական ու հաղորդակամ՝ նա հասարակության ամենախորհրդավոր ու զգալուն շեղի մանկավարժի հետ վաղուց է մտնում, նրանք երեխակալությունը բորբոքող, բազում հարցեր առաջացնող իր հեփաթեթերով, լուրջներով, բանաստեղծություններով: Մանկագրության նրա հերոսները բարության, ազնվասիրության են տալիս, երեխային ամենավաղ հասակից բնության, կենդանական աշխարհի հանդեպ սեր ներարկում: Ուստի եւ շատ բնական է, որ ժամանակին ու հիմա էլ Ս. Մուրադյանի գրքերը մանկահասակ երեխա ունեցող յուրաքանչյուր հայ ընտանիքի սիրելի հյուսն ու բարեկամն էին: Մանկագրության ժամանակին Սուրեն Մուրադյանը բարոյական անցյալի մեր լավագույն, մասնավորապես բունայնական գրական ավանդույթները: Ծնունդով լուրջ (Ալան Գյուլի), բնականաբար, Հոգի. Թումանյանի հետ նա հարազատությունը, հոգեհարազատությունը գալիս է նույն բնաշխարհի ու միջավայրի ներհանմանը:

մի տեսակ գրգռում, անբռնազբոս, վարակիչ անմիջականությամբ, որով երեխային փոքր, սարիքից կառուցում է բնաշխարհին, «ժամանակի դարձնում շեղան միջավայրը»:

Հաճախ են ունկնդիր բազմաթիվ բողոքներ, թե դասագրքերում տեղ են գտել նյութեր, որոնք երեխային վաղ սարիքից դաժանության, բռնության են տալիս, մասնավորապես կենդանական աշխարհին վերաբերող չափազանց կամ արձակ փոփոխ լուրջներով:

Սուրեն Մուրադյանի մասին խոսելուց առաջ նախ քան անհրաժեշտ է հարցնել՝ ինչու է այսպիսի քննադատությունները: Իհարկե, անկախ այս երեխայից, դասագրքերին մեծ ֆուրկաներով վստահավոր են մեծել:

Սերկա ժամանակներին ու անհոգ բարեբան ի հակադրություն սեր, բարություն ու բնաշխարհին հարող մանկական գրքերի, ֆիլմերի անհրաժեշտությունն ավելի քան ակնհայտ է, ինչը եւ անում է Սուրեն Մուրադյանին իր գրականությանը սարիքը բարոյական: Վերջերս «Չանգակ» հրատարակչությունը լույս է ընծայել Սուրեն Մուրադյանի «Իմ կենդանաբանական այգին» գիրքը, որը փոփոխ ընթերցողի մեջ բարության առաջին սերունդ է նետում, նրան հնարավորություն տալիս

ուրի-ուրով հետեւելու կենդանական աշխարհի օրենքներին, ճանաչել նրանցից յուրաքանչյուրին՝ անբռնաբարձ հասկանալիությամբ: Ուսումնական գրքեր են դասարանին, գունդ լեզվով, հունորով, աշխույժ տառադրություններով: Կենդանաբանական այս այգու բնակիչներին ճանաչելու հարցում երեխային օգնում են գրի գեղեցիկ ձեւավորումները, կենդանիների դասակարգումները, կենդանիների դասակարգումները, կենդանիների դասակարգումները, գաղտնիների, անակնկալների հայտնությունը: Մանկական ստեղծագործությունների մեջ արժեքավոր են հենց այս մտնեցումները՝ ձեւի, բովանդակության, մասնագետ եղանակի առումով: Սուրեն Մուրադյանի «Հանելուկներով այրուբները» («Չանգակ» հրատ., 2007) համառոտաբանում է այս դասարաններին: Ակորդների ծավալներով ուղղակիությունն սուսիկ հիշեցնող այս փոփոխ գրուկի յուրաքանչյուր բազմաբազմ զուգ շեղին այրուբների հերթականությամբ չտրական

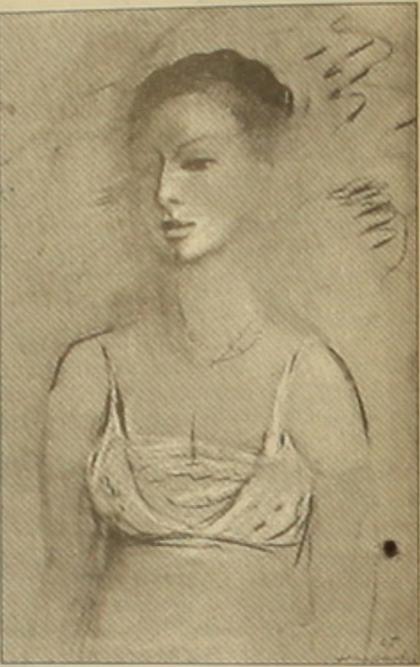
ստ առաջարկում են աշխույժ հանելուկներ, որոնք դասարան-բարոյականությանը ամբողջաբանում է այրուբները: Նորամուծություն է այրուբներին ծանոթացնելու այս ձեւը, գրուկի տեղը՝ սուսիկ անհավատ: Պատասխան-բարոյ արտահայտված է նկարով: Գրուկը լավ նկեր է առաջին դասարաններին, օգտակար մանկավարժներին՝ դյուրացնելու տառաճանաչության դյուրացական վարժընթացները:

Իր ստեղծագործական կյանքի բազմամյա ճանապարհին վասակաբան մանկագիրը արժանացել է ամենակարեւորին՝ իր ընթերցողի համակրանքին ու սիրուն: Այդ ընթացքը հարուս է եւ գրական տղայի ժառանգությամբ ու գրական կառուցում, եւ վասակի գնահատմամբ:

ՄԵՆԵԱՅ ԲԱԳՅԱՆԻ

Փարավոն Միրզոյանը գտել է մարդկային հոգու բանալին

Գեղանկարիչ Փարավոն Միրզոյանի կտավներն արվեստներն անմիջապես կարող է արթնել ուրիշ ասանակների մեջ: Նախ դրանք արթնում են խորով, սովորական մանրուխի սակ նա հաճախ այնտեղի խորունկ է հուզիչ մանրամասներ է գտնում եւ մասնուցում դիտողին, որ դրանք դիտելիս անողջամտ կրկնում են հայտնի ճշմարտությունը. ամենայն զեղեցկությունը դարձնում մեզ է: Ինչպես արվեստագետներից մեկն է դիտողը նկատել՝ Փարավոն Միրզոյանը գտել է մարդկային հոգի մուտք գործելու բանալին: Նա դասկերտում մի մեծ սեր կա՝ հանդեպ շեղանք, նա գտնում է սիրո նուրբ թելն ու զույնը:

«Տեսիլ», 2005

Այս անդրադարձի առիթը Փարավոն Միրզոյանի այլոսմի դիտումն էր, որ թերեւով չես ուզում դուրս գալ նրա աշխարհից, այլ վերադառնալ ու թերթել սասնյակ անգամ: Այնտեղ մեր կյանքի ամենահասարակ դասկերտներն են՝ հուզիչ դարձվածքներն են՝ մի այնտեղի խորով, որով միայն արվեստը կարող է խոսել մարդու հետ: Նկարիչը կենսունակում է մարդկային բնավորությունը իր նկարի միջոցով փոխանցելու վրա: Մի օրինակ՝ «Կինը հայելու առաջ» նկարից ճայող կինը երեսուն է, որ ունի սուր միտք, սակայն դյուրազգաց է անսահման բարի հոգի, դրանց հետ մեկտեղ՝ կենսափոփոխ խառնվածք: Գունային նրբերանգների խաղերը անմիջական կապ են ստեղծում դիտողի հետ:

Նրա նկարները գեղագետի ու դիտողի իսկական հանդիպումներ են, որ գեղագետական հանույք դասաճանելուց զատ՝ մղում են խոսիչ: Փարավոն Միրզոյանի հետ յուրաքանչյուր հանդիպումն այլոսմի, թե ցուցահանդեսի տեսով, գեղագիտությունն ու խորը միասին տեսնելու եւ խորհելու առիթ է:

Կան գործեր, որոնք մույն տղայություն են թողնում, բայց դրանք իսկական մտադրաման գլուխգործոցներ են, որոնք գեղագիտական արժեք են ու ավելի ցայտուն են դարձնում: Արվեստագետը իսկական ստեղծագործող է:

ԱՐՄԻՆԵ ՄԻՍԻՍԻԱՆԻ

ԳԵՂՁՅԱՆ ԽԱՂԵՐ

Հայ երիտասարդների հաղթանակները Միսսիսկում

Այս տարի ԱՊՀ երկրների երիտասարդական «Դելֆիան խաղերը» կայացել են 5-րդ անգամ: Բելառուսի մայրաքաղաք Մինսկում հոկտեմբերի 20-26-ը 11 երկրների 73 երիտասարդ կատարողներ մրցել են իրենց վարպետությանը: Մասնակիցների հաղթանակները դարձան հետևյալն են 14 ուկր, 8 արժաթ, 12 բրոնզե մեդալներով եւ 22 դիմումներով: Հայաստանը ներկայացնող 13 մասնակիցները ստացել են 2 ուկր, 1 արժաթ եւ 3 բրոնզե մեդալ ու 7 դիմում: Մասնակիցների սարիքային խմբերը երեսուն են՝ կրտսեր 10-15, ավագը 16-21 տարեկան, հետաքրքիր, դասվորությունում ընդգրկվել են երիտասարդ կատարողներ երաժշտական դպրոցներից եւ երեսուցի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայից: Նրանք բոլորն էլ կարողացել են լավագույնս հանդես գալ, չնայած չափավոր լույսի մրցակցությանը, որ ուղեկցվել է նաեւ սարբեր երկրների մասնակցության չափի տարբերությամբ:

Հայաստանում: Մեր դասվորությունը բուն խաղերին արժանիորեն մասնակցելուց բացի, այլ առաջնություն էլ է ստանձնել ու հանդիպել Բելառուսի հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ: Հայկական դասվորության մասնակցությունը ԱՊՀ երկրների 5-րդ երիտասարդական «Դելֆիան խաղերին» աղաչով է ՀՀ մեակուպի նախարարությունը: Իսկ երիտասարդ կատարողների ուսուցիչներին երկ մեակուպի նախարարի հրամանով դասվորներ սրվեցին՝ նրանց սաների համերգի ընթացքում, որը տեղի ունեցավ Արամ հայաստանի տուն-թանգարանում: Երիտասարդ մեակուպսարները, որ երեսուցից, Գյումրուց, Վանաձորից, Կոստայի ու Արմավիրի մարզերից էին, հանդես եկան վարպետներ՝ ներկայից հավանություն արժանանալով: Երիտասարդ, բայց արդեն վարպետ կատարողների ելույթները հայ դասական կատարողական արվեստում առկա բարձրակետը ոչ միայն դասականներու փաստ էին:

Ն. Պ.

«Լույս», որը լույս է բերում Կոմիտասյան երգը՝ բալասան

Սուրբ Էջմիածնում սեղանների 28-ին կայացած մյուսուսուհունության հանդիսավոր արարողությանը նախորդած մեակուպային միջոցառումներից մեկը «Հայաստան երկիր դոպասավայր» լուսանկարչական ցուցահանդեսի բացումն էր իրեն վեհաբան կամարակաղ բակում: Լուսանկարիչը՝ Տաթևիկ Մելիքյանը, ուխտավոր մի կին, Հայաստանում, Արցախում, Արևմտյան Հայաստանում բազմաթիվ հրաշալի լուսանկարներ էր կատարել, որոնք առաջին անգամ ցուցահանդեսի ձեռքով ներկայացրեց հանրությանը: Բացման եւ գնահատության խոսք ասացին Մայր աթոռի թանգարանների դասախոսուհու Ասողիկ Բախաբանյանը, արվեստաբան Շահեն հայաստանը եւ տղերիս հեղինակը: Որից հետո վեհաբանի բակում հնչեց հրաշալի երգեցողություն «Լույս» վոկալ կոմիտասի կատարմամբ...

արտասահմանում ծառայող հոգեւորական բարեկամներից՝ հայր Սեդրակից (Գեորգիան) եւ Նաթան սրբազանից (Մեծ Բրիտանիա): «Լույս» կոմիտասի նրանք ունկնդրել են իրենց երկրներում կայացած համերգների ժամանակ: Նվագ երկրներից բացի աղջիկները եղել են նաեւ Իսրայիլում եւ Ավստրալիայում, համերգների մի մասը եղել է բարեգործական: Իսկ առավել ոգեւորիչը նրանց համար այն տեղեկությունն էր, ըստ որի Եվրոպական կազմակերպություններից մեկը նրանց ծայրասկավառակն օգտագործում է հոգեկան ցն

ցում տարած մարդկանց վեհաբաններին, աղաչումն համար: Պարզվել է, որ կոմիտասյան երգը մի փնտրված բալասան-սոնետային է, որը «Լույսի» երգչուհիները, իրենց հոգու թրթռն էլ ավելացնելով, հասցրել են դրա կարիքն ունեցողներին: Իսկ մեծ ուրախ եւս ունենալ այդ կենսատուն բալասանի կարիքը... Հասնիկ Բաղդասարյան, Մարիամ Մայիլյան, Մարիսե Նազարյան, Հասնիկ եւ Սոֆյա Կոնյոյաններ, բոլորն էլ որո՞քեսիտե՞ր երաժիշտներ են, ի մի են եկել 2003-ին: Երգացանկում ունեն հայ միջնադարյան հոգեւոր երգեր, հասկանալի Սուրբ Պատարազի երգեցողությունից, Կոմիտաս, ժամանակակից հայ եւ արտասահմանյան կոմպոզիտորների ստեղծագործություններ: Մասնակցել են միջազգային փառասոցների, թողարկել երեք սկավառակ: Համերգային հիմնական դասը Հայաստանն է: Իսկ դրանում հայ երգի դասազմաբեր ու ժամանակավոր դեպքում են միայն: Ի՞նչ կարելի է ավելացնել «Լույսի» մասին, թերեւս միայն նրանց առաջնության բանաձեւը, որը տեղ է գտել վերնագրում:

ՎԱՐԵՆ ՄԱՅԻՍԻԱՆԻ «Հայ աղվես» ամսագրի խմբագիր

Գրական երեկո Ղլեղելում

Կալիֆոռնիայի հայ գրողների միության նախաձեռնությամբ, Ղլեղելի հանրային գրադարանի հովանավորությամբ եւ «Բարեւ» հեռուստաընկերության կողմից գրադարանի դահլիճում տեղի կունենա Ավիկ Դեյրմենյանի «Մեր կյանք» բանաստեղծությունների ժողովածուի շնորհանդեսը: Բանաստեղծ Գաբուել Հարյանը կներկայացնի կենդանական գրական զեկույց: Արվեստագետ Նունե Ավետիսյանը կասմունքի հեղինակի ստեղծագործությունները: Գեղարվեստական բաժնում հանդես կգան երգիչներ Լեւոն Գաթրոյանը, Հովիկ Կիրակոսյանը եւ Արմեն Հովհաննիսյանը, երաժիշտ Անդրանիկ Մուրադյանը:

